

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zahlázení odsouzení a jak na něj

Institut zahlázení odsouzení není v českém trestním právu ničím novým, naopak jeho prvky lze v určité podobě nalézt již v 18. století. Za první republiky bylo zahlázení odsouzení dokonce upraveno samostatným zákonem č. 111/1928 Sb. Dnes je institut zahlázení odsouzení upraven zejména v § 105 trestního zákoníku. Přestože se jedná o institut v českém trestním právu relativně neměnný, jeho uplatnění v podobě podání žádosti o zahlázení odsouzení stále činí potíže, které mohou celý proces rozhodování zpomalit. Cílem tohoto článku je poskytnutí obecného přehledu o institutu zahlázení odsouzení, a to zejména odsouzeným, kteří se o zahlázení svého odsouzení chystají požádat.

Je-li pachatel soudem odsouzen, může se zdát, že výkonem uloženého trestu vše končí a odsouzený může opět žít bezproblémový život. Bohužel tomu tak není. Jedním z negativních důsledků odsouzení pachatele je zápis takového odsouzení do evidence rejstříku trestů. V závislosti na délce a druhu vykonaného trestu může být toto odsouzení uvedené ve výpisu z evidence rejstříku trestů odsouzeného i po výkonu trestu. V některých případech je odsouzení z rejstříku trestů vymazáno bez dalšího, v některých případech musí o vymazání odsouzení, tedy jeho zahlázení, rozhodnout soud.

Výpis a opis, v čem je rozdíl?

Záznamy o odsouzení se automaticky zobrazují jak v opisu z evidence rejstříku trestů, tak ve výpisu z něj. Jaký je mezi opisem a výpisem rozdíl? Výpis z evidence rejstříku trestů je možné získat třeba u notáře, na přepážce Czech POINTu, nebo elektronicky v Portálu Občana. Výpis je nejčastěji požadován při nástupu do zaměstnání, kde čistý trestní rejstřík může být zpravidla podmínkou pro získání pracovní pozice, o kterou se odsouzený uchází. Záznamy o odsouzení se z výpisu z evidence rejstříku trestů časem mažou, a to buď automaticky, nebo právě v důsledku zahlázení odsouzení. Opis z evidence rejstříku trestů naopak odsouzený nemůže nijak získat. Jedná se o veřejnou listinu, v níž jsou zaznamenána všechna odsouzení dané osoby, a to včetně těch zahlázených. Opis slouží orgánům veřejné moci, především orgánům justice a policie, ke zjištění trestní minulosti odsouzeného.

Podmínky pro zahlázení odsouzení

Zahlázení odsouzení je upraveno v § 105 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku. K tomu, aby soud mohl odsouzení zhladit, musí odsouzený splnit následující podmínky:

1. trest, o jehož zahlázení odsouzený žádá musí být vykonán, prominut, nebo promlčen, a
2. odsouzený musí po výkonu, prominutí, nebo promlčení takového trestu vést nepřetržitě řádný život, a to po v zákoně uvedenou dobu.

Onou dobou uvedenou v zákoně se rozumí nepřetržitě vedení řádného života po dobu nejméně

- **patnácti let** v případě odsouzení k výjimečnému trestu (trest odnětí svobody v délce 20-30 let, případně trest doživotí),
- **deseti let** v případě odsouzení převyšujícího **pět let**,
- **pěti let** v případě odsouzení převyšujícího **jeden rok**,

- **tří let** v případě odsouzení **nepřevyšujícího jeden rok** nebo odsouzení k trestu vyhoštění,
- **jednoho roku** v případě odsouzení k trestu domácího vězení, propadnutí majetku, propadnutí věci, zákazu pobytu, zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, případně k peněžitému trestu za zvlášť závažný zločin.

Je nutno dodat, že výše uvedené doby odsouzení se posuzují podle skutečně vykonaného trestu, a nikoliv trestu uloženého. Tak například byl-li pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody ve výměře 6 let, přičemž skutečně vykonal jen 3 roky, k zahlázení odsouzení může dojít po 5 letech vedení řádného života od propuštění z výkonu trestu.

K posouzení, zda může být odsouzení zahlázeno však přistupuje ještě jedno kritérium. Odsouzení se zahlašuje jako celek. Pokud bylo pachateli uloženo v rámci jednoho odsouzení více trestů, musí pro úspěšné zahlázení odsouzení vykonat všechny. Představme si situaci, kdy pachateli byl uložen trest odnětí svobody v délce 5 měsíců a peněžitý trest. Odsouzení lze zahladit jen pokud pachatel vykonal celý trest odnětí svobody, zaplatil celý peněžitý trest a po dobu tří let od propuštění z vězení vedl nepřetržitě řádný život.

Ve výjimečných případech může soud rozhodnout, že odsouzení zahladí i přesto, že odsouzenému doposud neuplynula doba vedení řádného života po výkonu trestu. Tento postup je zakotven v § 105 odst. 3 trestního zákoníku. Bude především na odsouzeném, aby soudu svým velmi dobrým chováním dokázal, že se napravil.

Vymazání odsouzení z výpisu

V jiných než ve výše uvedených případech soud o zahlázení odsouzení nerozhoduje, a tak žádost o zahlázení odsouzení není třeba podávat. V praxi se však stává, že odsouzený má ve výpisu z rejstříku trestů stále záznam o odsouzení k trestu, který již vykonal, které nespadá do výše uvedeného výčtu zahlazovaných odsouzení. Jedná se o tresty, u nichž nastává fikce neodsouzení přímo ze zákona. Mezi takové tresty spadá například peněžitý trest za jiný než zvlášť závažný zločin, trest zákazu činnosti, nebo třeba podmíněný trest odnětí svobody. V takovém případě je vhodné se obrátit na soud a požádat ho, aby odsouzení z výpisu odstranil. V žádosti o výmaz odsouzení z rejstříku trestů je pro rychlejší vyřízení vhodné uvést spisovou značku záznamu, o jehož vymazání odsouzený žádá. Soud na základě tohoto podnětu nechá odsouzení z výpisu bez jakéhokoliv rozhodování vymazat.

Jak má vypadat ideální žádost o zahlázení odsouzení a kam ji podat?

Na rozhodnutí o zahlázení odsouzení neukládá zákon soudu žádnou lhůtu. Ve většině případů se však stává, že odsouzení na rozhodnutí o zahlázení spěchají. Samotný rozhodovací proces však do jisté míry závisí na podané žádosti, především na tom, zda je žádost podána správnému soudu a zda je úplná.

Důvodů, které mohou způsobit delší prodlevu v rozhodování o zahlázení odsouzení je celá řada. Mezi ty hlavní však patří žádost podaná místně nepřislušnému soudu, neúplná žádost, případně žádost podaná v době, kdy nebylo rozhodnuto o osvědčení odsouzeného ve zkušební době.

Zákon nijak nestanovuje formu žádosti o zahlázení odsouzení. Ze žádosti však musí být patrné jméno odsouzeného, datum narození a kontaktní údaje. Právě uvedení kontaktních údajů může být pro urychlení rozhodování klíčové, neboť soud se může chtít odsouzeného na cokoliv doptat. Žádost nemusí být opatřena přílohami (například výpisem z rejstříku trestů), neboť soud si všechny podklady opatří vlastní činností. Častou chybou v žádostech o zahlázení odsouzení je neuvedení bydliště odsouzeného. Podle § 364 odst. 1 zákona č. [141/1961 Sb.](#), trestního řádu, může o zahlázení odsouzení rozhodnout předseda senátu okresního soudu, v jehož obvodu odsouzený v době podání

návruhu má nebo naposledy měl bydliště. Pojem bydliště je třeba odlišovat od pojmu trvalý pobyt. Trvalým pobytem se rozumí adresa, kterou má odsouzený napsanou v občanském průkazu. Bydlištěm se naopak rozumí místo, kde se odsouzený zdržuje, kde fakticky bydlí. V praxi se může jednat o adresy odlišné. Velmi často se pak stává, že odsouzený v žádosti o zahlázení odsouzení uvede pouze adresu trvalého pobytu, přičemž soud pak musí zdlouhavě a složitě zjišťovat, kde odsouzený fakticky bydlí, tedy kde se nachází jeho bydliště. Po zjištění bydliště odsouzeného bude sice žádost postoupena místně příslušnému soudu, a nakonec o ní bude rozhodnuto, celý proces rozhodování však bude značně prodloužen.

S podáním žádosti o zahlázení odsouzení není vhodné pospíchat. Pokud bude žádost podána předčasně, bude s největší pravděpodobností zamítnuta. Žádost o zahlázení odsouzení může být zamítnuta také v případě, že doba pro vedení řádného života sice uplynula, ale odsouzený v ní nevedl řádný život. V takovém případě může být opakovaná žádost podána nejdříve po uplynutí jednoho roku od zamítnutí žádosti.

Soud mé odsouzení zahladil, co bude dál?

V případě, že odsouzený splní všechny podmínky pro zahlázení příslušného odsouzení, předseda senátu rozhodne usnesením, že se odsouzení zahlašuje. Proti tomuto usnesení je však přípustná stížnost, která má odkladný účinek, a proto je třeba vyčkat, až usnesení nabude právní moci. Teprve po nabytí právní moci se podává podnět orgánu, který vede evidenci rejstříku trestů, a ten následně zahlázené odsouzení z výpisu vymaže.

Opravný prostředek

Rozhodnutí o (ne)zahlázení je plně v gesci obvodního, případně okresního soudu. Proti rozhodnutí je každopádně možné podat stížnost, a to do tří dnů od oznámení usnesení.

Závěr

Přestože zahlázení odsouzení je institutem, který trestní právo zná již poměrně dlouhou dobu, mohou některé jeho aspekty odsouzeným stále činit potíže. Tento článek podává základní přehled o institutu zahlázení odsouzení a shrnuje nejčastější skutečnosti, které ovlivňují délku procesu rozhodování o žádostech odsouzených o zahlázení jejich odsouzení.

Mgr. Petr Hložánek

Asistent soudce na trestním úseku

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)

- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)